

seina tüljes rippusiwad. Üuesoer hallas haufuma ja sa-boga tiirutama, tui ta peremehe ära tundis. Mõru nae-ratus läis Priido näost üle, tui ta seda nägi. Tema ei olnud enam peremees, ei surnud ega elawa päranduse üle, see lõik oli naabri päralt. Uga veel üksford tohtis ta omad wanad tutwad ruumid läbi läia, fa veel aida minna!

Oh, jõuats ta ommeti omad fätemalsmise mõtted maha rujuda! Ehf tui ta meelt saabs jahtuda oma hu-lataja lallal! Siis ehf tunnels ta vast nature südame fergitust. Ets ta ole inimene ja eis see ole fa inimlik soov, oma waenlaele, kes tema õnnetuse sisse lüllas, fätte maksta.

Tundide laupa hulgas ta mõõda õue sunni hattas loitma ja tuli esimest korda laulis. Ta ajas enese sirgu ja pühlis oma filmi pisaratest ja sammus üle õue hobusetalli.

Endistel aegadel oli tallis mõnikord neli toredat hobust, siis, tui tema wanaisa veel elas — nüüd olt ainult kaks, ainult kaks hobust ja nendegagi ei olnud temal enam midagi tegemist. Naaber aga oli temale veel armu päärost need kaks hobust lubanud, et fraamti uue soha peale viia. Kasle südamega wöttis ta seda armu wastu. Hobused hirnusiwad tasle wastu ja ta filitas neid, ajas sulase üles ja ütles: „Jaan, töuse üles, aeg on juba — mina tahab enne päisele tõusu lülast välja sõita.“ Siit läks ta tappa; naene oli juba lohvi walmis leetnud, lapsed riidesse pannud. Lapsed istusiwad uniselt nurgas õlgede peal. Asjad oliwad juba lostu vandud. Kurwalt teretas Justina oma meest — ja ta tema jõuud oli otsas. Suured pisarad weeresiwad tal palgeid mõõda ja ta tahatis ennast Priido näiale toetada, kuid mees tõuldas tema ära, tema ei tahtnud nutma hakata.

„Täna mitte, naene,“ hüüdis ta äriselt — „ega nutt ju ei aita, peame ommeti majasti välja minema. Üra näita Jaanile pisaraid. Tema annab seda naabrite teada.“

Nad jõiwad ruttu natulene lohvi, sõõk ei läinud laes-lost alla, aga lastel maitsis ta waga hea.

Sulane tuli, wiimised asjad pandi foormasse; Priido wöttis pojalese, Justina tütrelise sülle — paar sammu, ja lodu oli selja taga! Küla tänavas pidas sulane hobuse linni ja tegi perewanematele lastega lõrge foorma otsa istmed. Walu südames, waatasiwad nad oma asjade peale. Justina astus enne foorma otsa, wöttis lapsed wastu ja siis läks ta Priido tema lõrvale. Kui sulane

ülewäl oli, waatas Priido veel ford wihaselt tagasi — ja wiimine lootuselitrig ladus ta südamest.

„Jumal saabab meid，“ soosis Justina mehele lõriva sisse. „Aga mehe meeles olevad need sõnad tühi lõla. „Kurat“ — mõtles tema ja waatas wiha naabridue poole „kurat on meile teed näidanud!“

Sulane lassutas piitsaga ja wanger haffas liisuma. Naabrid tõlas ei teadnudgi, et Eppleri rahwas nii wara enne walget juba kodukohast välja rändasiwad. Priido oli seda ju nõnda tahinud.

*
Kast on mõõda sellest turvasti sündmusest. Kohalene, tubu Priido omastega oli välja rändanud, nääb nii lahte välja, ebt seal lül nit mõndagi puudub. Justina oskab ta waeles elutuses ennast avaraste sisse seadida ja seda armsats teha. Alas kaswab ja õitseb lõit nii ilusaste, sanad teewad elu õues, ja laudas mälatab siis. Majasese taga veel tuli aiamaad ja fortohwlinurm — mis rahuistele intimestele fa enam waja! Uga Priido ei ole rahul, ta ei wõi rahul olla ja ei tahagi fa; ta peletab lõit paremad tundmused enesest eemale, mis mõnikord tema hingis tūsiwad aset wötmä. Viha tulule lõendab tema sees! Sest saadis, tui nad kodunt oliwad välja rändanud, ei olnud Priido enam naernud; ta lastega ei ole ta enam rõõmus. Tema täidab oma sohust ja teeb oma pe-remehe tööd, nagu see teisiti ei wöinud ollo, aga mitte rõõmugo, waid ohladas.

Mende elu, tui pääwilisel, on raste, Jumal teab seda. Rahe esimese lopsele on veel kolmas juure tulnud. Emal wötab teda wastu pisaratel, isa hüüab pahaselt: „veel üls õnnetu usfilene enam.“ Uga lõit kolm last on terwed. Küll latsub Justina oma mehele selgels teha, tui suur õnn Neil veel on, et veel niigi palju warandust neile jäänud, ja nemad peatśi wad ommeti rahul olema, aga lõit ilmaaegu.

„Sina ei tea, naene, kuidas mo süda walutab, tui mina selle peale mõtlen, missuguses toredas majas mina olen üleskaewanud, tui poeg ja pärija, ja tui mina nüüd sealt pean välja minema fut — ferjaja! Seda fa ei tea, sellest fa ei oska ráäfsida; see sõõb mo südant ja enne see ei parane, tui —“ Sellega lõppes ta lõne ja tema läks wihasi punasets.

Mende elu on tödeste wilets ja wahwas Justina peab lõit oma jõuu lostu wötmä, et pead ülewäl hoida. Ühel